

” Dette mener vi om hasj og marihuana

Det foregår en debatt om hasj og marihuana, cannabis-stoffene, hvor de som deltar ofte vet for lite om hva vitenskapen i dag er kommet fram til om disse stoffene.

I tillegg eksisterer det en norsk og en internasjonal bevegelse som av økonomiske og andre grunner ønsker å oppheve forbudet mot innehav og bruk. De vil sidestille bruken av cannabis med bruken av alkohol, dvs. gjøre bruken lovlig, men ha et omsetningssystem slik man i dag har for alkohol. For å kunne vurdere denne debatten, er det viktig å ha noe grunnleggende kunnskap. Vi håper å kunne gi deg noe av det i denne trykksaken. Men først og fremst vil vi gi deg noen tanker om hva vi som samfunn bør ta stilling til når vi skal utforme en politikk for cannabis.

HVA ER CANNABIS?

Cannabis er et fellesnavn på stoffer som utvinnes av plantene Cannabis sativa og Cannabis indica.

De er kjent som hasj og marihuana og hasjølje. Delta-9-tetrahydrocannabinol-THC er den bestanddelen av planten som gir rus. Marihuana er tørkede blader, eventuelt også stilker og frø og toppskudd fra hunnplanten. Sinsemilla er en sterkt THC-holdig variant av marihuana. Hasj består av plantesaften/harpiksen fra de blomstrende toppskuddene av hunnplanten, presset sammen til seige klumper eller kaker. Mørk grønn eller brunlig farge. Hasjølje er uttrekk fra plantesaftene via kjemiske prosesser til en mørk grønn eller brun olje. Både hasj og marihuana kan variere når det gjelder THC-innhold, men gjennomsnittet av beslaglagt

materiale viser høyere konsentrasjoner enn for 50 år siden.

Det er i dag ikke uvanlig å finne konsentrasjoner på mellom 13 og 22 prosent, mens det på midten av 1960-tallet var vanlig med konsentrasjoner på fra 1-2 opp til 7-8 prosent. Planten inneholder også stoffet cannabidiol -CBD. Dette stoffet kan motvirke mange av de uønskede virkningene av THC, slik som angst, redusert hukommelse og psykotiske tilløp. Mens THC-innholdet i dagens cannabis er blitt høyere, er innholdet av CBD blitt lavere. Risikoen for å oppleve de nevnte virkningene ved cannabisbruk er i dag derfor høyere enn det tidligere brukere opplevde. THC har også evnen til å framkalle avhengighet ved jevnlig bruk, noe som også kjennetegnes ved sløvhet hos brukeren.

”Skaper hasj og marihuana avhengighet?

Noen mener at man ikke blir avhengig av disse stoffene. Som bevis peker de på at de selv har brukt eller kjenner andre som har brukt hasj og marihuana i flere år uten å bli avhengige. Hva så? De fleste drikker også alkohol av og til uten å bli avhengige. Likevel er det vel ingen som vil påstå at alkohol ikke er avhengighetsskapende. Det samme med hasj og marihuana. Noen av dem som bruker disse stoffene blir psykisk avhengige. Det vil si at de venner seg til å være påvirket, og lengter sterkt etter å bli det igjen når de blir edru. Denne ruslengselen kan bli svært sterk, og den avhengige brukeren er villig til å streve hardt for å skaffe seg mer hasj. Den psykiske avhengigheten er kjernen i alle former for rusgiftavhengighet. Det å være avhengig av hasj og marihuana skiller seg i prinsippet ikke ut fra å være avhengig av f.eks. kokain. Begge gir sterk psykisk avhengighet men ingen, eller svak kroppslig avhengighet. Også når det gjelder stoffer som heroin og morfin o.l. som gir sterk fysisk avhengighet, har det vist seg at det er den psykiske avhengigheten som er viktigst. Brukere av heroin kan f.eks. bli holdt borte fra stoffet så lenge at kroppen er fullstendig frisk igjen, men får likevel ofte tilbakefall med en gang de skrives ut fra behandlingsinstitusjon eller løslates fra fengsel. Det er altså grunn til å mene at den psykiske avhengigheten som oppstår når en bruker hasj og marihuana hittil har vært undervurdert. At en ikke blir fysisk avhengig av et stoff som hasj eller marihuana kan til og med gjøre stoffet ekstra farlig for oss, fordi vi selv tror det er mindre farlig, og dermed har færre motforestillinger mot å bruke det. Det ser vi også ved at cannabis er det mest utbredte av de illegale narkotiske stoffene.

” Hva er det som avgjør om en skal bli avhengig?

Den viktigste faktoren er tilgangen på stoff, dvs. hvor mye og ofte en bruker har anledning til å ruse seg med hasj eller marihuana. Dersom en bare kommer i kontakt med stoffet av og til, er det mindre fare for at en utvikler seg til å bli avhengig. Dersom tilførselen blir større, prisene går ned, og det kanskje blir mulighet til å ruse seg flere ganger i uka, eller hver dag, blir risikoen atskillig større. Det er derfor viktig at vi greier å stanse innførsel og innenlandsk produksjon av disse stoffene, ikke bare av hensyn til det store flertallet av ungdom som aldri har prøvd hasj, men også av hensyn til dem som har prøvd av og til.

” Men er det ikke miljøet som er det egentlig farlige?

Det er klart at et stoffmiljø er farlig, både for de mange ungdommene som aldri har vært i dette miljøet og for dem som holder til der, eller prøver å komme seg vekk fra det igjen. I dette miljøet, i brukergruppene finnes det ideer som går ut på at det er bra, at det er tøft, at det er smart å ruse seg med hasj eller marihuana. Dette er med på å skape spenning rundt hasjbruken, og de ungdommene som etter hvert kommer inn i slike miljø, føler ofte at de blir «presset» til å bruke stoff. «De andre». «kameratene», «gruppa» «forventer» at de skal delta i stoffbruken. Mange hasjbrukere tror også selv at det er bra å bruke hasj og marihuana og prøver å drive «misjonærvirksomhet» for stoffene blant oss andre. De prøver å overbevise oss om at hasj er bra, både som medisin og som rusgift. Når vi tenker på hvor sløve og passive mange hasjbrukere blir, hvor mye vanskeligere det blir for mange av dem å klare seg, må vi tvert imot si at det å spre hasj i samfunnet er en måte å undertrykke og holde ungdom nede på. Og når klassekamerater, kjærester og kompiser prøver å få oss til å røyke hasj, så er det en form for kameratundertrykking som vi må ta kampen opp mot og slå tilbake. Vi må vise at de ungdommene/organisasjonene som driver «hasjmisjon» faktisk opptre som agenter for de store narkohaiene. De trekker nye ungdommer inn i brukermiljøene, øker faren for å skape problem for kameratene sine og gjøre det lettere for narkohaiene å utnytte og tjene penger på ungdommen.

” Det er da forskjell på å bruke og å være avhengig?

Det er helt riktig. Men det vi kan si helt sikkert, er at jo flere som bruker, jo flere vil også bli avhengige av stoff som hasj og marihuana. Allerede etter noen få gangers bruk kan en få en sterk lyst til å fortsette med bruken, et behov. Dette behovet utvikler seg videre og blir etter hvert sterkere hos mange. Man regner med at ca. 17 prosent av dem som har brukt cannabis 5 ganger eller mer mens de er i tenårene, utvikler avhengighet (Bramness 2014). Men vi kan ikke på forhånd vite hvem dette er. Det veldige forsvaret som mange brukere kommer med når vi kritiserer hasj-bruken deres, viser at de verdsetter hasjen svært høyt og ikke har lyst til å slutte med den. All kritikk blir derfor oppfattet som en trussel. Men behovet går først over til å være en avhengighet når brukeren ikke lenger har full kontroll over om han/hun vil bruke stoff lenger. Ca. 30 prosent av alle som søker behandling for stoff-avhengighet i Europa, blir behandlet for cannabisavhengighet (EMCDDA 2015). Når mesteparten av en persons tid og tankegang blir opptatt av hvordan en skal skaffe seg hasj eller penger til hasj, når lysten til å fortsette blir sterkere enn viljen til å stoppe, først da kan vi snakke om avhengighet. Når denne avhengigheten får utvikle seg i et miljø der alle de andre også røyker hasj og venter av hverandre at hver og en skal fortsette, der samtaler og samvær ofte kretser om cannabisbruk, så skjønner de fleste at det skal mye til for å rive seg løs fra avhengigheten av hasjen og hasjmiljøet.

” Hvorfor skal vi forby hasj og marihuana når alkohol, som er mye farligere, er tillatt?

Det er uinteressant om den ene rusgiften er «farligere» enn den andre. Det som betyr noe, er om det er bra med en omfattende bruk av hasj og marihuana, eller ikke. Og det er ikke bra, fordi det kommer til å føre til flere brukere, og det kommer til å føre til økt sløving. Vi kan ikke velge om vi vil ha alkohol eller hasj i samfunnet. Alkoholen har vi allerede, med de store problemene det medfører. Det er ingen grunn til å innføre et nytt problem, i tillegg til de rusgiftproblemene vi har fra før.

” Men vil ikke hasjen komme istedenfor alkohol?

Om du ser rundt deg, og eventuelt tenker på de du kjenner som røyker hasj, så vil du se at det ikke er noen av dem som har sluttet å drikke alkohol for det. Oftest går alkohol og hasj om hverandre, noe forskning også viser. Ca. 82 prosent av alle hasjbrukssituasjoner skjer i forbindelse med bruk av alkohol (Pape m.fl. 2009).

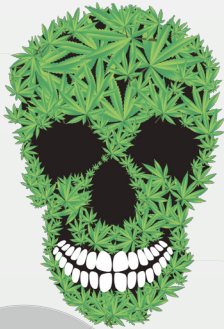

” Men hvorfor skal en da ikke forby alkohol?

Alkohol er et stoff som har en mangehundreårig tradisjon i vårt land. Bruken av alkohol er en del av vår kultur, selv om den er et dårlig innslag i kulturen. Folk flest har vent seg til å bruke alkohol, de skjønner ikke hvor stor skade alkoholen gjør i samfunnet, eller hvor nødvendig det er å kjempe mot den. Det er derfor vanskelig å få folk med på å forby alkohol. Vi må ta alkoholproblemet på en annen måte og motarbeide alkoholen på lengre sikt. Derimot skjønner folk flest, og er enige i at spredning og bruk av hasj skal være forbudt. 86 prosent av befolkningen er enige i dette. Derfor er den enkleste måten å forhindre at vi får et nytt stort rusgiftproblem å la hasjen forbli forbudt. Men det vil ikke si at det er den eneste metoden. Dersom et forbud skal være effektivt, må det ha støtte fra folk flest. Å diskutere med kamerater og venner og skape en negativ holdning til bruk av hasj og andre former for illegale rusgifter blir derfor svært viktig for samfunnet.

”Hva er det som skiller hasj ut fra alkohol?

Det at hasjbruken ikke er en del av vår kultur gjør det lettere å slippe å begynne med hasj. På den andre siden fører det også til at de som begynner med det, lett havner i kretser og miljø der det også blir omsatt andre illegale rusgifter, der det er kriminalitet og prostitusjon osv. Det er ofte de samme kriminelle kretsene som står bak omsetningen av både hasj og heroin. De bruker hasjen som lokkemiddel for å få folk inn i miljøet, og prøver deretter å rekruttere dem inn i heroinbrukernes rekker. Når noen ungdommer er hektet ekstra godt opp på f.eks. heroin, er de ofte nødt til å begynne med å selge stoff til andre, for selv å skaffe seg penger til stoff. Eller de må begynne med å gjøre innbrudd, stjele osv. På denne måten blir de som er avhengige av stoff grovt utnyttet, samtidig som de er med på å spre stoffbruken til stadig nye ungdommer. Og dess mer stoffbruken blir spredd utover, dess mer tjener de som står bak, og jo mer undertrykt blir ungdommen.

”Er det ikke formynderi å forby hasj? Er det ikke en privatsak om en vil røyke hasj eller ikke?

Det er slett ikke hasjrøykerens sak om han/hun vil røyke hasj eller marihuana. Med atferden sin påvirker en også kameratene sine. Den som røyker hasj medvirker gjennom det til å spre hasjbruken videre til andre. På den måten medvirker alle hasjrøykere til å øke rusgiftproblemet i samfunnet. Sløving av ungdommen øker som følge av hasjrøykingen, og dette er svært skadelig, både for dem som blir hardt rammet selv, og for det arbeidet som ungdommen sammen må drive for å bedre forholdene i samfunnet, når det gjelder jobber, boliger, fritidstilbud, skolesituasjonen og andre forhold som er vanskelige for ungdommen i dag. Hvorfor skulle det ikke være forbudt å røyke hasj, når hasjbrukeren på denne måten skader både seg selv og andre? Alle de negative sidene ved hasjbruken er til sammen så store at vi ser det som helt rimelig at hasjrøyking skal være forbudt. Vi vil ikke påstå at et forbud i seg selv vil være nok til å stoppe hasjrøykinga, men vi tror det er et viktig hinder for at hasjbruken kan bli spredd videre. Og vi mener det er viktig å kreve at myndighetene håndhever forbudet.

” Vi hjelper ingen hasjrøykere ved å sette dem i fengsel.

Det er riktig at fengsel hjelper dårlig. Det kan til og med gjøre situasjonen verre for hasjrøykeren. Men ve og vel for den enkelte hasjrøyker er ikke hele rusgiftproblemet, ikke engang den viktigste delen av det. Hensynet til hvordan det går med andre ungdommer dersom hasjrøykeren får fortsette med å påvirke dem til å røyke hasj, er hovedproblemet. Når det er konflikt mellom hva som er bra for hasjrøykeren og hva som er bra for det store flertallet av ungdommen, da vil vi la hensynet til flertallet komme først.

Når det er sagt, så blir ikke ungdommer som har røykt hasj satt i fengsel i Norge, dersom de ikke også har begått andre lovbrudd. Påtaleunntatelse på vilkår, ungdomskontrakter eller bøter er det vanlige.

” Skal vi sette alle hasjbrukere i fengsel?

Selvsagt ikke. Ikke mer enn vi skal sette alle hjemmebrennere eller alle råkjørere i fengsel. Men dersom folk vet at det er forbudt og straffbart å røyke hasj, så vil dette virke forebyggende. De fleste av oss stjeler ikke i butikkene heller, vi er redde for å bli oppdaget. Det samme med hasjrøyking. Tror du butikktveri ville øke eller minske dersom det ble lov å stjele i butikkene? Dersom du nasker i butikker og blir oppdaget, så får du deg en smekk. Og dersom du gjør det igjen, får du deg en kraftigere smekk. Det samme mener vi skal gjelde for hasjrøyking. Det skal fremdeles være forbudt å inneha og bruke hasj. Og for at hasjforbudet skal virke mest mulig forebyggende, må vi kreve at det blir håndhevet konsekvent, og at alle tilfeller av narkotikalovbrudd som myndighetene blir kjent med, skal møtes med en reaksjon.

” Er det progressivt å røyke hasj?

Noen mener det er radikalt å røyke hasj. Å røyke hasj er en måte å gjøre opprør mot samfunnet på, sier de. Hva slags opprør er det? På hvilken måte gjør man opprør mot noe som helst ved å flykte inn i hasjrus og passivitet? Tvert imot blir det vanskeligere for ungdom å bli hørt og få til forandringer når en del setter seg ned og sløver istedenfor å arbeide aktivt for endringer. Hasjrøyking er en måte å hjelpe til med å opprettholde misforholdene i samfunnet på..

” En kan godt være aktiv i sosialt og politisk arbeid selv om en røyker hasj.

Ja visst kan man det. Vi har heller ikke sagt noe annet. Men ingen må innbille seg at folk blir aktive fordi de røyker hasj eller marihuana. De er aktive på tross av dette. Det er mange som drikker alkohol også, og som gjør en glimrende innsats. Men det hindrer ikke at vi har over 200 000 mennesker med alvorlige alkoholproblemer i Norge, og kanskje opp til en million mennesker som er passiviserte i større eller mindre grad p.g.a. alkoholbruken. Det er ingen grunn til å tro at de menneskene som i dag er politisk og sosialt aktive, og som bruker alkohol, ville bli mindre aktive om de sluttet. Derimot må vi gå ut fra at mange fler ville bli aktive dersom alkoholbruken ble sterkt redusert. Det samme med hasjen. Mange som i dag blir sløvet ned på grunn av hasjbruk, ville kanskje ellers blitt aktive. Ja, vi kjenner faktisk eksempler på at folk er blitt aktive etter å ha sluttet med hasj.

” Den som ikke har prøvd hasj kan ikke uttale seg om spørsmålet.

Den som har røykt hasj har heller ikke noe særlig grunnlag for å uttale seg, bortsett fra sin egen erfaring med hasj, og den forteller jo bare hvordan stoffet har virket på denne ene personen. Hvordan hasjen virker på kort og lang sikt for flertallet av hasjbrukere, kan en best få greie på ved å sette seg inn i kunnskapene til forskere og vitenskapsfolk som har oppsummert erfaringene til tusenvis av stoffbrukere. Dette er et mye mer solid grunnlag å bygge på enn de spinkle erfaringene til en som kanskje har røykt hasj en eller noen få ganger. Man trenger altså ikke å prøve hasj for å kunne uttale seg om hasj. Og den som har prøvd hasj, er ikke nødvendigvis noen større autoritet enn en som aldri har prøvd.

” **Forskning som viser at hasj er farlig, blir oppveid av annen forskning som viser at hasj er lite farlig.**

Det er riktig at forskning omkring cannabis-stoffene viser motstridende resultater, men det er ingen forskningsresultater som har påvist at hasj er ufarlig. Enten tyder forskningen på at hasjbruk kan føre til visse typer skader, eller så viser resultatene ingen sikre tegn på at slike skader er tilstede, men holder døren åpen for at ny forskning kan påvise dette. Men dette er helt naturlig når vi tenker på at forskningen rundt cannabis-stoffene i alle fall i de vestlige landene ennå ligger på et tidlig stadium. Det tok flere hundre år med forskning og erfaring å komme fram til at tobakken har de skadevirkningene vi nå alle sammen er enige om at tobakken har. Det samme med alkoholen. For hundre år siden trodde vitenskapen fortsatt at alkohol var et godt legemiddel. Ville det ikke være bedre å vente med å innføre nye stoffer inntil vi visste sikkert hva slags skadevirkninger de fører med seg? Og ville ikke det ideelle være at alle stoff skal være gjennomprøvet og garantert uskadelige før de slippes ut på markedet? Flere legemiddeltragedier har vist hva som kan skje, dersom dette ikke er et krav.

BEHANDLINGS- OG HJELPETILBUD

Spørsmålet om hasj er ikke først og fremst et spørsmål om behandling og hjelp. Det er først og fremst et spørsmål om å forebygge at folk får et narkotikaproblem. Det er her vi må kaste inn kreftene. Det er for få skikkelige hjelpetilbud for stoffbrukere her i landet, og de som er, har ofte dårlige behandlingsresultat. De som pådrar seg et narkotikaproblem, går ofte en usikker framtid i møte. Det er derfor naturlig og viktig å kjempe for flere og bedre hjelpetilbud. Men den viktigste oppgaven blir å kjempe for at færrest mulig noen gang begynner med stoff, enten det er hasj og marihuana eller andre narkotika.

**TA SOSIALT ANSVAR!
MELD DEG INN I FORBUNDET MOT RUSGIFT**

Er du enig i FMRs politikk – kan du bli med i Forbundet Mot Rusgift, som medlem eller sympatisørmedlem.

Medlemskravet i Forbundet Mot Rusgift er totalt avhold fra alkohol og andre rusgifter. Personer som er enige i FMRs rusgiftpolitikk, men som ikke har inntatt et personlig avholdsstandpunkt, ønskes velkommen som sympatisørmedlemmer. Medlemskontingenten er kr. 300 årlig. Som medlem eller sympatisørmedlem får du tilsendt Mot Rusgift – rusgiftpolitisk tidsskrift.

Vil du bli medlem: Send SMS til 2434 med teksten fmr m 300.

Vil du bli sympatisør: Send SMS til 2434 med teksten fmr s 300.

Kontakt:

Telefon: 940 08 830

Epost: post@fmr.no

Nettside: www.fmr.no

Innmelding og materiellbestilling:

www.fmr.no/skjema

Adresse:

Forbundet Mot Rusgift

Postboks 6723

St. Olavs plass, 0130 Oslo